2026-10-20

Uppdatering av hemställan

Denna uppdaterade hemställan syftar till att förtydliga det faktiska ärendet då processen varit lång och flera frågeställningar har avgjorts under processens gång.

Varför ska Gotlandshem investera i biokol?

Biokolsatsningen är inte en investering i en ny sidoverksamhet utan en strategisk satsning som bidrar till Region Gotlands klimatmål, stärker energiförsörjningen och skapar nya värden från gotländska resurser.

Genom processen omvandlas biomassa och restprodukter till tre produkter samtidigt:

- CO_2-certifikat (negativa utsläpp)
- Biokol
- Värme

Samma råvara skapar därmed klimatnytta, energinytta och ekonomiskt värde. Till skillnad från traditionell förbränning, där koldioxid snabbt återgår till atmosfären, binds en betydande del av koldioxiden långsiktigt i biokolet samtidigt som värme produceras.

Affärsmässighet och juridiska förutsättningar

Under hela processen har affären prövats utifrån de krav som ställs på ett kommunalt ägt bolag.

Analyser och beslut har omfattat affärsmässighet, konkurrensneutralitet, kommunalrättsliga frågor, upphandlingsregelverk och övriga juridiska förutsättningar som gäller när offentligt ägda bolag verkar på en konkurrensutsatt marknad.

Utgångspunkten har varit att verksamheten ska bära sina egna kostnader och skapa värde genom försäljning av värme, biokol och klimatnytta. Verksamheten föreslås därför bedrivas i ett separat bolag, vilket ger transparens, tydlig ekonomisk uppföljning och en naturlig avgränsning mot Gotlandshems ordinarie bostadsverksamhet.

Varför börjar vi i Hemse?

Hemse erbjuder de bästa förutsättningarna för en snabb och riskmedveten etablering.

Här finns redan idag:

- mark med erforderliga miljötillstånd,
- en etablerad plats för verksamheten,
- avtal med GEAB för leverans av värme,
- ett fungerande fjärrvärmenät där i princip samtliga Gotlandshems fastigheter är anslutna.

Att värmen säljs till GEAB och därefter levereras tillbaka till våra fastigheter beror på att Gotlandshem inte äger fjärrvärmenätet i Hemse. Genom den befintliga avtalsstrukturen kan värmen ändå tas tillvara och skapa värde från första dagen.

När verksamheten är etablerad är avsikten att även utvärdera en fortsatt utveckling i Roma, där Gotlandshem äger fjärrvärmenätet och därmed har rådighet över hela värdekedjan från produktion till distribution.

Att köpa verksamheten är att köpa tid

Förvärvet av projektbolaget innebär att Gotlandshem kan ta flera års utvecklingsarbete i ett enda steg.

Alternativet hade varit att själv utveckla teknik, råvaruförsörjning, certifieringar, affärsmodell, leverantörsavtal och kundrelationer från grunden. Genom förvärvet får Gotlandshem tillgång till ett bolag där många viktiga delar redan är utvecklade och testade.

Affären handlar om att köpa kompetens, erfarenhet, etablerade processer och värdefull tid.

Värdet stannar på Gotland

Satsningen innebär att värden som skapas genom klimatnytta, energiproduktion och biokol kan stanna inom den gotländska samhällskoncernen.

Verksamheten bidrar till:

- negativa utsläpp och långsiktiga kolsänkor,
- lokal och förnybar energiproduktion,
- bättre nyttjande av gotländska restresurser,
- nya intäkter från biokol, värme och CO_2-certifikat,
- stärkt lokal kompetens och innovationskraft.

Det är samtidigt en möjlighet att omvandla resurser som idag i många fall hanteras som avfall eller en kostnad till produkter med ett ekonomiskt och klimatmässigt värde.

Sammanfattning

Hemse är den plats där förutsättningarna redan finns genom mark, miljötillstånd och värmeavtal. Genom förvärvet projektbolaget kan Gotlandshem hoppa över flera års utvecklingsarbete och snabbare skapa klimatnytta, energinytta och ekonomiska värden.

Satsningen har under hela processen prövats utifrån de affärsmässiga och juridiska krav som gäller för kommunalt ägda bolag. Verksamheten bedöms kunna bidra till Region Gotlands klimatmål samtidigt som nya intäkter skapas, lokala resurser tas tillvara och värden stannar på Gotland.

Den centrala frågan är därför inte om GotlandsHem kan ta denna roll, utan om någon annan aktör på Gotland har samma långsiktighet, resurser och möjlighet att skapa denna samlade samhällsnytta.

2026-10-20

Joakim Martell

Vd Gotlandshem AB